

SKUPŠČINA OBČINE
LJUBLJANA VIČ-RUDNIK
Razpisuje

Natečaj

za podelitev priznanj in
nagrad občine Ljubljana
Vič-Rudnik

Skupščina občine Ljubljana Vič-Rudnik podeljuje priznanja in nagrade občine Ljubljana Vič-Rudnik za posebne uspehe, dosežene na področju gospodarstva, samoupravljanja, znanstveno raziskovalne dejavnosti, ljudske obrambe in družbene samozaščite, razvijanja in negovanja tradicij NOV, vzgoje in izobraževanja, kulture in telesne kulture, zdravstva, socialnega varstva, na področju delovanja krajevnih skupnosti ter drugih družbenih dejavnosti. Občanom ali organizacijam se lahko podelijo priznanja in nagrade v pisni, denarni ali drugi obliki. Oblika in višina nagrad določa občinska skupščina s posebnim sklepom. Predlog za podelitev priznanj in nagrad mora vsebovati poleg podatkov o kandidatu, opis dela, zaradi katerega se ga predlaga in podrobne podatke, ki so potrebni za vsestransko in objektivno presojo ter oceno uspešnosti dela kandidata in njegovih moralno-političnih kvalit. Predloge za priznanja in nagrade lahko dostavijo žiriji za podelitev priznanj in nagrad občine Ljubljana Vič-Rudnik, Ljubljana, Trg MDB 7. Vse informacije daje tajnik žirije za podelitev priznanj in nagrad občine Ljubljana Vič-Rudnik.

ŽIRIJA ZA PODELITEV
PRIZNANJ IN NAGRAD

VZEMI SI ČAS
NE ŽIVLJENJE

Varno lansko leto

Na območju ljubljanskih občin je v minulemu letu za posledicami prometnih nesreč umrlo 97 prometnih udeležencev. Čeprav je številka še vedno precej visoka, pa le pomeni svetlo izjemo v našem vsakdanju, kjer smo vajeni nenehnega naraščanja tako števila prometnih nesreč kot smrtnih žrtev cestnega prometa. Pa si poglejmo primerjavo po ljubljanskih občinah:

	1978	1979	sk.
Bežigrad	16	12	-4
Center	11	8	-3
Vič-Rudnik	37	32	-5
Šiška	18	28	+10
Moste-Polje	20	17	-3
skupaj	102	97	-5

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu
SRS

NASA KOMUNA

GLASILO OK SZDL LJUBLJANA VIČ-RUDNIK - UREJATA IZDAJATELJSKI SVET (predsednik ing. JANEZ ČEMAR BUH, VASJA BUTINA, JANJA DOMITROVIČ (glavna in odgovorna urednica), ANDREJA GOMEZELJ, JANEZ JAGODIČ, IVO ZALAR, tehnični urednik IVAN ŽITKO - UREDNIŠTVO NAŠE KOMUNE - LJUBLJANA, TRG MDB 14 - TELEFON 28-038 ali 20-728 - TEKOČI RAČUN SDK: 50103-678-51173 - ROKOPISOV IN FOTOGRAFIJ NE VRAČAMO - TISK ČGP DELO, LJUBLJANA - GLASILO PREJEMAJO VSA GOSPODINSTVA V OBČINI BREZPLAČNO - GLASILO NAŠA KOMUNA IZHAJA ŠTIRINAJSTEDNEVNO V NAKLADI 26.000 IZVODOV

BRALCI SO NAS OPOZORILI

»Živeti« na šestih m²

Proti koncu Ceste dveh cesarjev, tam, kjer ob makadamski cesti že prenehajo hišice in barake, tam v skromni hiši živi Imer Moličaja z ženo in tremi otroki. Prav nihče ne zahaja tja ob Gradaščico, razen podgan iz bližnjega odlagaljša smeti in dvakrat na leto voda, ki v poletnih obdobjih ne more vzdržati v strugi.

O bournem življenju v tej baraki pripoveduje Imer Moličaja takole: »Ko sem se po dveh letih življenja v Dalmaciji ponovno vrnil v Ljubljano, me stara stanodajalka ni hotela sprejeti. Morda zato, ker prej nisem plačeval stanarine. Dodelila mi je tole barako, sestavljeno iz iveric in kartona, ki je bila zgrajena na črno kot pač vse ostale tod okoli. Tod ni vodovoda, tudi električne napeljave ne ter ostalih dobrin sodobne civilizacije.«

Moličaja Imer je polkvalificirani tapetnik in so mu bila, po njegovih besedah, pri Mestnem gledališču ljubljanskem nepravilno pokazana vrata. Moličaja se danes hrani dolg spisek grehov, ki naj bi jih storil: od zamujanja na delo, do popivanja in neizpolnjevanja delovnih nalog. Prepričan je bil, da se mu godi krivica, zato je sprožil spor na sodišču združenega dela. Osem mesecev je tekla pravda in sodišče se je odločilo

v korist Imerja Moličaja. A glej ga šmenta! Že po dveh mesecih se je zaradi enakih spodrsiljav ponovno znašel doma.

»Želim dobiti stanovanje,« nadaljuje Imer Moličaja. »Zanj sem pripravljen že polnih šest let. Pravijo, da bi ga sicer lahko dobil, če bi dal otroke v rejo. Pa saj sem jih že imel, a z ženo nisva zdržala brez njih. Saj jih imam vendar zase, rad bi jih vzgajal in učil. Varstva ne moreva dobiti, saj imava premalo »točk«. Prav zaradi potrebe po nadzoru otrok v dopoldanskem času je žena morala svoj čas zapustiti službo, kar je vsej družini izredno odgovarjalo.«

Slovesna ustanovitev na Zapotoku

(prvi del)

Objavljamo odlomek iz najnovejše knjige Franca Strle »Tomšičeva brigada - uvodni del«, ki bo predvidoma izšla do julija prihodnjega leta. Avtor v njej obravnava galo znane dogodke, ljudi in enote iz prve polovice leta 1942, pretežno na območju sedanjih občin Cerknica, Ljubljana-Vič-Rudnik in Grosuplje. Pričujoči odlomek je posvečen ustanovitvi 1. slovenskega proletarskega udarnega bataljona Toneta Tomšiča na Zapotoku, ki ima v naši občini domovino. V njem sta dva odstavka posvečena tudi zapotoškimi mladinkam, ki so za »proletarce« sešile triglavke, perilo in rdečo proletarsko zastavo. Pisec prosi za popravke in dopolnitve, zlasti bi rad dobil trdna pričevanja, kdo in kako je prinesel rdečo blago za zastavo. Podatke pošljite na naslov: Franci Strle, novinar, Sattnerjeva 15/E, 61000 Ljubljana ali po telefonu na 266-682!

Že v omenjenem dopisu z dne 7. junija je štab 3. grupe odredov naročil štabu Notranjskega odreda: »Pohitite s priključitvijo 2. čete 1. prolet. bataljona, ki naj se, kakor vam je bilo že narejeno, regrutira iz 1. bataljona NO, tako da bo najkasneje do 10. t. m. ta bataljon imel 2 četi.« V nadaljevanju določa, da mora novoustanovljeni bataljon najkasneje do 12. junija 1942 začeti z vojaškimi operacijami.

»V 2. četi 1. bat. Ljuba Šercerja NO,« je zapisal Anton Svetec-Gustelj, »nam je bila 8. junija 1942 zvečer prebrana odredba, da se iz 2. čete prekomandira 15 tovarišev za formiranje novega 1. slovenskega proletarskega bataljona. Takoj drugi dan, 9. 6. 1942, smo krenili in se nekje na Rakitniški planoti sestali z nekaj borci iz 4. čete ...

To pričevanje se popolnoma ujema z ohranjenimi zapiski Toneta Vidmarja-Luka Suhodolca. Po njegovi zaslugi, ker se je bil namreč tudi sam prijavil za 1. slovenski proletarski udarni bataljon Toneta Tomšiča, vemo natančno, kdaj je nastala tista četa, ki jo je moral pripeljati 1. bataljon Ljuba Šercerja Notranjskega odreda. V svoj dnevnik je Luka namreč zapisal: »9. 6. - Za komandanta 1. bat. imenovan tov. Vandeč. Prekomandiran v proletarski udi, bataljon, 10. 6. - Z 70 ljudmi oboroženih s 3 p. mit. odšel na Rob za proletarski udarni bataljon.

Znana sta torej ne samo čas nastanka, ampak tudi moč te čete. Tudi sicer je o tej četi ohranjenih največ pisanih podatkov, kako in iz katerih čet je bilo izbrano njeno moštvo. V arhivu 1. batljona Ljuba Šercerja NO sta se namreč ohranila seznama partizanov, ki so bili iz 1. in 4. čete poslani v Proletarski udarni bataljon. Prva četa je prispevala 30 tovarišev (dva od njih sta odpadla), med njimi sta bila tudi slovit mitraljez Bogdan Marčenko-Tiger in Alojz Klančar-Kovač, od orožja pa 28 pušk, dva puškomitraljeza, 26 bomb in 2.600 nabojev. Četrta četa je prispevala 25 mož, med njimi slovitga mitraljeza Ivana Intiharja-Zaneta. Do Rakitne jih je vodil Anton Bolha, tam pa izročil Luku Suhodolcu. Za 2. ali Faškarsko-presersko četo vemo po pričevanju Antona Sveteta-Gustelja in po prečrtanih iz ohranjenega četnega seznama, kar vse smo dodatno preverili za našo kartoteko, da je prispevala 15 ljudi, med njimi komandirja Roka Veršnika-Gasperja za namestnika koman-

danta, vodnika Franca Mikuža-Volka in Antona Severja za komandirja dveh čet, Zvonka Slakati-Tilna za političnega komisarja čete, Ivana Vadrnjala-Jelena za bataljonskega intendant ter slovitga mitraljeza Staneta Miheliča-Mata.

Iz omenjenih popisov - seznamov 1. in 4. čete 1. bataljona Ljuba Šercerja vemo se to, da so bili vsi ti borci zaprišezeni pred odhodom za Proletarski udarni bataljon, po prihodu na Zapotok pa natančno zdravniško pregledani, kar potrjujejo tudi ustni viri. Javka za dotok vsega tega moštva je bila na Robu, kjer je delovala telefonska postaja. Telefoni so o prihodu prostovoljcev za Proletarski udarni bataljon sporočili v štab na Zapotok, nakar so po skupine in posameznike hodile patrulje, ki so jih vodile do zbirnega taborišča v gozdu pri zapotoški šoli - to pa je bilo do prihoda vsakomur neznano.

O tem, kaj se je na Zapotoku dogajalo 11. junija 1942, lahko samo sklepamo, zakaj je Tone Vidmar-Luka Suhodolc v svoj dnevnik za ta dan vpisal le datum brez vsakega drugega podatka. Zagotovo vemo, da se je tega dne vrnil z Blok Stanko Semič-Daki s prvo Tomšičevo četo in pripeljal voz zasedenega blaga, na katerem je bilo tudi precej živeža. Borci-proletarci so se opremili s higijenskimi potrebščinami, počivali in se urejali, zapotoške ženske pa so prevzele naloge, da za slovesnost napečejo dovolj kruha, ki naj bi ga borec razdelili še za popotno.

Daki se je dogovoril z dekletsko-skojčkami in mladinkami za Zapotoku, da bodo za borce-proletarce sešile perilo, naredile nove triglavke in izdelale rdeče petokrake zvezde z vštitem znakom srpa in klavira. To delo so prevzele šivilje Slavka Gannoni, Angela Lenič-Cesmanova, Angela Lenič-Mokrška, Pavla Kralj ter Ančka in Micka Jakič-Riharjevi. Šivale so srajce, spodnje hlače in titovke. Ker je bil Zapotok tedaj požgan, je dalo večina teklo v Čretežu. Delale so podnevi in ponoči, da bi izbrane borec lahko pravočasno presenetile. Največje presenečenje pa je bila rdeča proletarska zastava.

Narediti tako zastavo ta čas ni bila šala. Največja težava je bila, kje in kako nabaviti ustrezno blago. Seveda so morali ponj v Ljubljano, ki je bila ograjena z bodečo žico, prenašanje rdečega blaga pa je bilo smrtno nevarno kakor prenašanje partizanskega tiska. Blago so ven spravili po železnici do Borovnice ali Verda, od koder pa so ga partizanski kurirji prenesli mimo Krma na Mokerc in v Zapotok. Zastavo je sešila Slavka Gannoni, iz ostankov pa so si mladinke sešile majhne zastavice za na krila ob pasu. Na slovesnosti ob ustanovitvi sta jo bataljona izročila mladinski aktivisti Marija Gannoni in Dana Hribar, druge mladinke pa so borecem zamenjale stare z novimi triglavkami.

Tako je na Zapotoku bilo vse pripravljeno za veliko partizansko slovesnost. Izbrani borci so bili pred zborom seznanjeni s tem, da bo 1. slovenski proletarski udarni bataljon Toneta Tomšiča dobil najtežavnejše bojne naloge, zvezane z naglimi in dolgimi pohodi, pa tudi še enkrat pozvani, naj izstopi vsak, ki se za tako težavno bojno naporo ne čuti sposobnega ali se čuti kakorkoli vezanega na domači kraj ali na prejšnjo partizansko enoto.

Tako danes pišeta prošnje za delo oba. Kdor ga bo prvi dobil, se bo redno zaposlil, drugi bo pač doma pazil na otroke.

Kako pa stanovanje? Po podatkih iz Centra za socialno delo, podobnega mnenja so tudi na stanovanjski skupnosti, Moličajevi v trenutni situaciji nimajo nikakršnih možnosti zanj, saj preprosto ne izpolnjujejo kriterijev, kljub zelo slabemu stanovanjskemu stanju. Oba sta namreč v delovno najplodnejših letih ter dovolj zdrava za vsakršne poprečno naporno delo.

Ahida Moličaja, Imerova žena je, kot so nam povedali na Centru za socialno delo, zelo neodgovorno sama zapustila zaposlitev, ki je družini prinašala socialno varnost in lepe dohodka. Imer Moličaja pa se očitno ni mogel prilagoditi specifičnostim poklica odrskega delavca, v katerem je sicer precej prostega časa, a je ob določenih trenutkih (med odmori in podobno) resnično potrebno pljuniti v roke. Druga odlošitev v gledališču je tako gotovo upravičena, kar potrjuje tudi dejstvo, da Imer Moličaja ni sprožil ponovnega spora.

Kar prav moramo dati tovarišici, ki nas je iskajoč Moličajeve napotila proti baraki iz lepenc rekoč: »Pa saj tu še pes ne bi mogel živeti«. Tudi pregovor pravi, da sta za ljubezen potrebna dva. Ni torej dovolj, da se občinski odgovorni organi trudijo za boljši jutri Moličajevih, temveč morajo tudi oni sami pokazati več resnosti in razsodnosti predvsem do zaposlitve.

Kar samo po sebi se zastavlja vprašanje, kako da sicer dva zdrava človeka, kakor sta zakonski par Moličaja, v štiridesetih letih nista prislužila, ali bolje, prihranila prav ničesar, razen nekaj cunj na sebi? Prav ničesar, tudi za nekaj kvadratnih metrov lastne zemlje ne, katere si oba tako močno želita.

ANDREJ SELAN

Izbrani borci so bili pretežno zelo mladi ljudje, nekateri celo premladi. Tako sta dijaka Boris Uzar in Renato Bolaffio komaj dopolnila šestnajsto leto, dijaku Milanu Podlogarju-Milančku iz Sečnika pri Golem pa je do šestnajstega leta manjkalo še tri mesece. Najmlajši je bil krznarski vajenec Marjan Pezdir-Roman, doma z Izanske ceste v Ljubljani, ki je komaj dobro izpolnil petnajst let. V bataljon so se priglasi tudi štirje starejši mošje. France Mihelič s Kota pri Ribnici in France Lovšin-Neven z Vrha nad Zelimljami sta bila kuharja, Anton Modic, po poklicu piskrovez in večni brezdomec, ki si je svoj prvi pravi dom našel šele pri partizanih in ki je 14. aprila tistega leta dopolnil že 49 let, pa politični komisar čete. Vsem trem so prigovarjali, da tako težkih pohodov ne bodo zmogli, a bili so tako navdušeni, da niso o tem hoteli nič slišati. Najteže si je vstop v bataljon zagotovila Pepca Kordiš iz Loškega potoka. Morala si je pomagati z jokom in solzami in je tako bataljon dobil tudi edino žensko.

Na Zapotoku izbrano moštvo je bilo razvrščeno v dve četi. Komandir 1. čete je postal Ivan Sojer-Henrik, ki je bil dotlej komandir 3. čete 5. bataljona Notranjskega odreda, njegov namestnik Albin Dolšak, politični komisar pa Edvard Podlogar-Vili. Komandir 2. čete je bil Franc Mikuž-Volk, njegov namestnik Anton Sever, politični komisar pa že omenjeni Anton Modic. S Turjačani, ki so bili vsi dobri pevci, je 1. slovenski proletarski udarni bataljon Toneta Tomšiča pridobil tudi svoj pevski zbor. Ta je skrbel za vedro razpoloženje in bojno navdušenje.

Navdušenje se je do najvišje ravni povzpelo prav ob ustanovitvi, ko je bil novi proletarski udarni bataljon zbran pred zapotoško šolo. Za to priložnost je na Zapotok prispel celo sam namestnik komandanta Glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet dr. Aleš Bebler-Primoz v spremstvu namestnika komandanta 3. grupe odredov Ivana Jakiča-Jerina. Poleg njiju dveh so bili navzoči še: politični komisar Notranjskega odreda Janez Hribar-Tone Pogačnik in njegov namestnik Stane Dobovičnik-Krt, komandant Notranjskega odreda Bojan Polak-Stjenka, štab 5. bataljona NO na čelu z novim komandantom Antonom Nemcem-Srečkom, njegovim namestnikom Andrejem Flajšmanom in političnim komisarjem Francem Kramarjem-Simonom, kot zastopnik političnih oblasti pa predsednik OF za Zapotok učitelj Bogoslav Švajger-Bogi. Kajpak so bile tam tudi zapotoške žene, mladinke, mošje in zapotoška mladež.

V poravnanih vrstah zbrane borec 1. slovenskega proletarskega udarnega bataljona Toneta Tomšiča, navzoče partizane 5. bataljona Notranjskega odreda in zastopnike okoliškega prebivalstva je nagovoril politični komisar Notranjskega odreda Janez Hribar-Tone Pogačnik. Najprej je orisal veličastno podobo revolucionarja Toneta Tomšiča, njegov boj za pravice delovnega ljudstva in njegovo pot skozi ječe bivših jugoslovanskih oblastnikov, njegov veliki delež pri graditvi ilegalne Komunistične stranke Slovenije in Osvobodilne fronte ter nezlomljivo junaštvo pred svojimi mučitelji in rabi. Prebral je tudi Tomšičevo predrsmrtno pismo, nakazal naloge slovenskih partizanov za dokončno zmago nad fašističnimi razbojniki, ubijalci slovenskih ljudi in požigalci slovenskih vasi. Na koncu je pozval borec proletarskega udarnega bataljona, naj visoko nosijo bojno zastavo svojega vzornika in naj nikoli ne zapravijo bojne čisti Notranjskega odreda, iz katerega so izšli in čisti Toneta Tomšiča, največjega sina delavskega razreda in slovenskega naroda.

»Maščujmo Toneta Tomšiča!« je ob koncu Hribarjevega govora zaklical Stanko Semič-Daki. Kot grom v en glas je zadonel iz stoterih grl: »Maščujmo Toneta Tomšiča!«